

บทคัดย่อ

T 159335

ชื่อภาคนิพนธ์ : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน
ตามมาตรฐานสากล FSC : กรณีศึกษาสมาชิกสหกรณ์สวนป่า
ภาคเอกชนพะเยา จำกัด จังหวัดพะเยา

ชื่อผู้เขียน : นายปรัชญา สะท้อนพ่าย

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2547

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาหลักการ FSC 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารจัดการสวนอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล FSC ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และผลผลิตทางเศรษฐกิจ 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการสวนป่าภาคเอกชนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ สมาชิกสหกรณ์สวนป่าพะเยา จำนวน 50 ราย (50 สวน) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t -test และ F-test

ผลการศึกษา

ความรู้ในหลักการ FSC โดยภาพรวมทั้งสามด้าน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.73 จากค่าเฉลี่ยเต็ม 2.00) เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.79 และ 1.78 ตามลำดับ) ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.62)

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการบริหารจัดการตามหลัก FSC พบว่า ปัจจัยทุกตัว คืออายุ ระดับการศึกษา รายได้ ขนาดที่ดินทำสวน แหล่งทุน ต้นทุนต่อไร่ และความรู้ในหลักการ FSC ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารจัดการตามหลัก FSC

สำหรับปัญหา และ อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีปัญหาต่างๆ ได้แก่ 1) ถูกลักลอบตัดไม้ 2) ถูกขโมยไม้ 3) สัตว์เลี้ยงรบกวน 4) ไม่เข้าใจกฎหมายป่าไม้ และระเบียบสหกรณ์ 5) ถูกบุกรุกสวน และ 6) ถูกรื้อถอนรั้ว ปัญหาด้านผลผลิตทางเศรษฐกิจ

พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ขยายไม้ไม่ได้ ไม่มีตลาด 2) ขยายไม้ได้ราคาต่ำ 3) ไม้ในสวนโตช้า 4) ดินไม่ดี และ 5) แมลงเจาะลำต้น

ข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรปลูกป่าควรทำสวนป่าในลักษณะผสมผสานระหว่างไม้สวนป่า กับไม้ผล หรือพืชสวนพืชไร่ และพืชผักสวนครัว (ระบบวนเกษตร) เพื่อเพิ่มรายได้จากสวนป่าให้มากยิ่งขึ้น

2. ไม้สักตัดสาง (ตัดออกเมื่อไม้หนาแน่นเกินไป) เป็นไม้ขนาดเล็ก ควรตัด มาทำเครื่องเรือน หรือเครื่องเฟอร์นิเจอร์ขนาดเล็ก แทนการขายเป็นไม้ท่อนซึ่งได้ราคาต่ำ

3. สำหรับสหกรณ์สวนป่าควรดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

1) ควรจัดอบรมให้สมาชิกมีความรู้ในอุดมการณ์สหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบ และกฎหมายสหกรณ์ 2) ควรจัดอบรมให้สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้ กฎหมาย สวนป่า รวมทั้งกฎกระทรวง และระเบียบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 3) ควรรวบรวมปัญหาทั้งหมด ของสมาชิกเสนอต่อทางราชการเพื่อแก้ไข (กรณีที่สหกรณ์แก้ไขเองไม่ได้) 4) ควรหาแหล่งทุนทั้ง ภาครัฐ เอกชน ทั้งที่ให้เปล่า และกู้ยืมสนับสนุนสมาชิก และ 5) ควรตั้งโรงงานแปรรูปไม้ เพื่อเพิ่ม มูลค่าไม้

4. ภาครัฐ ควรสนับสนุนด้านงบประมาณ อย่างจริงจังแก่สหกรณ์สวนป่า เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกสร้างสวนป่ามีความเข้มแข็ง เพื่อช่วยเหลือภาครัฐปลูกป่าได้ตามเป้าหมายที่ วางไว้

The research was conducted for the following three objectives : 1) to study the principle of the Forest Steward Council (FSC) ; 2) to reveal the environmental, social and economic factors related to the sustainable forest management based on the FSC standard, and 3) to identify the problems and to seek suggestion to increase the potential of the sustainable forest management to reach the FSC standard. A questionnaire was used to collect the data from 50 members of the Phayao Forest Cooperatives. The statistics for data collection were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The findings were briefly stated as follows:

The knowledge of the principle of FSC as a whole and in three aspects were found to be high ($\bar{x} = 1.73$ out of 2.00 points) The knowledge of social and the economic aspects was found to be high ($\bar{x} = 1.79$ and 1.78 respectively) and that of the environmental aspect was moderate ($\bar{x} = 1.62$)

All the factors study were found to have no relationship with the management based on the principle of FSC standard. These factors were age, education, income, size of forest land, fund source, cost per rai, and knowledge about the principle of FSC standard.

The problems faced by the samples was : 1) The wood was secretly felled. 2) The wood was stolen. 3) The pets disturbed them. 4) They did not understand the law about forest and the regulations of the cooperative. 5) The forest was encroached. 6) The fence was removed.

The economic problems were 1) The wood could not be sold because there was no market. 2) The wood price was low. 3) The wood trees grew slowly. 4) The soil was poor. 5) The insect penetrated the tumko.

Recommendations

1. The agriculturalist should grow forests in which there is a mixture of wood trees and fruit trees, crops and vegetables and the like to increase their income.

2. The teak branches, cut when there are too many, which are small and should be used to make furniture. They should not be sold without being processed.

3. The Forest Cooperative should do the following :

1) It should provide its members with training so that they have a knowledge about cooperatives, rules and regulations and the related law. 2) It should provide its member with a knowledge about the forest law, including all related ministerial rules and regulations. 3) All the problems faced by the members should be submitted to the government agency concerned (in case that the cooperative cannot solve them by itself). 4) New fund sources should be sought from both the public and the private sectors, including land-devoted or rent. 5) The wood processing factory should be established to process the wood, thus adding more value to it.

4. The government sector should give financial support to the forest cooperative so that the agriculturalists who grow forest will have enough fund to grow forests as targeted.